

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ З АФРИКИ

Тетяна Марченко (Суми, Україна)

Вивчення української мови - одне з найскладніших завдань для іноземців. Наша мова дуже складна і важка для тих, хто послуговується правилами та нормами інших мовних сімей/груп, але не слов'янських. Специфічні особливості всіх мовних рівнів для них часом непередбачувані і змушують викладача більше і частіше пояснювати однаковий матеріал.

Більшість мов, якими розмовляють в Африці, належать до однієї з трьох великих мовних сімей: Афразійської, Ніло-Сахарської та Нігер-Конго; та англійська, німецька, іспанська, французька використовуються у багатьох країнах Африки як *lingua francas*. Також Африка має широкий спектр мов жестів. Ці групи мов відрізняються в порівнянні з українською.

Перший рівень, як зазвичай, фонетичний, коли ми вивчаємо не лише літери, а переважно звуки мови. Для африканців досить важкою є українська вимова, на першому етапі вони не мають достатніх навичок артикуляції для передачі повних звуків, українського повноголосся (голосні а, о, у, і, и, е). Найбільш відповідними звуками для африканців є зредуковані. Вимова приголосних звуків також викликає труднощі, особливо такі фонемі, як: *[sh]*, *[shch]*, *[j]*, *[r]*, *[h]*, *[zh]*, *[ch]*, *[ts]*; отже, потрібно робити більше фонетичних вправ, які б допомогали студентам-африканцям передавати їх правильно (слід пам'ятати також, що ми не готуємо дикторів українського телебачення, шпигунів з відмінною українською вимовою, а лише студента-іноземця, якому необхідно зрозуміти та бути зрозумілим):

Завдання 1. Прослухайте та повторіть / Task 1. Listen and repeat

- *Крук украв у крука сир – І пропав між круків мир. Доти крук із круком бився, Поки сир той загубився;*
- *Чапля чахла, чапля сохла, чапля здохла;*
- *На кінці олівця немає кінця;*
- *Очі у вовчиці, наче блискавиці;*

- *Їде, їде їжачок, Їжачок-лісовичок. Їде-їде до змії – Він вітатиме її;*
- *Бабрались в брудній баюрі Два бобри брунатно-бурі. «Правда, брате бобре, добре?» «Дуже добре, брате бобре!»;*
- *Гуска грає на гітарі, Гелготить гусак гагарі, Горобець гука грака, Гава гатить гопака;*
- *Раз, два – дерева. Три, чотири – вийшли звірію П'ять, шість – хитрий лис. Сім, вісім – ми у лісі. Дев'ять, десять – це сунічки Підняли червоні личка* [1, с. 11].

Іншим проблемним питанням є графічні зображення літер, що схожі на англійські, але передають абсолютно різні звуки [b, p, c, n, x]. Для відпрацювання навички розрізнення фонем пропонується окреме заняття.

Структура деяких простих фраз та їх варіативність змушують іноземців використовувати усі свої інтелектуальні ресурси. Це вимагає багато часу для пояснень та тренувань, але після засвоєння студентам-африканцям подобається таке різноманіття варіантів для подальшого спілкування (не на початковому етапі вивчення мови): *Добрий день – Добридень; На добраніч – Добраніч; Тобі також – Навзаєм; Дякую – Спасибі; Будь ласка – Прошу* тощо.

Для успішного конструювання речення на заняттях ми використовуємо таку їх структуру, яка б була ближча до англійського речення. Це, звичайно, спрощує українську мову, але на першому етапі вивчення це цілком виправдано: *Студенти навчаються в бібліотеці; Мама готує сніданок; Марк пише правило; Я також в університеті* тощо.

Звичайно на початковому етапі найскладнішою темою є відмінювання (іменників, прикметників, дієслів), проте належна увага до цих тем та постійне повторення мають значну результативність для мотивованих студентів:

2. Запам'ятайте закінчення прикметників / *Remember the endings of adjectives*

Яка? (вона)	Який?(він)	Яке?(воно)	Які? (вони)
біла	білий	біле	білі
чорна	чорний	чорне	чорні

жовта	жовтий	жовте	жовті
рожева	рожевий	рожеве	рожеві
блакитна	блакитний	блакитне	блакитні
коричнева	коричневий	коричнєве	коричнєві
сіра	сірий	сіре	сірі
фіолетова	фіолетовий	фіолетове	фіолетові
зелена	зелений	зелене	зелені
помаранчева	помаранчевий	помаранчєве	помаранчєві
червона	червоний	червоне	червоні
синя	синій	синє	сині

3. Заповніть таблицю / *Fill in the table*

Початкова форма/ <i>Infinitive</i>	Минулий/ <i>Past</i>	Теперішній/ <i>Present</i>	Майбутній/ <i>Future</i>
що робити?	що робив?	що робить?	що зробить?
читати	читав	читає	читатиме
співати	співав	співає	співатиме
гуляти
слухати
писати
грати
прибирати
саджати
поливати

4. Опишіть картинку, використовуючи правильну форму прикметників / *Describe the pictures using the correct form of adjectives*

Це красив... ліс.
Там висок... дерева.
Ці дерева зелен... .

	<p>Це шаслив... діти. Вони мають кольоров... кульки.</p>
	<p>Це оранжев... апельсин. Він дуже смачн....</p>
	<p>Це українськ... університет. Він дуже красив... Він червон... за кольором.</p>
	<p>Це дик... зебра. Вона біл... та чорн.... У неї красив... хутро.</p>
	<p>Це велик... носоріг. Він має гостр... ріг. Він живе у тепл... Африці.</p>
	<p>Тут цікав... книги. Ці книги відкрит... Я бачу три відкрит... книги.</p>
	<p>Це студент. Він – українськ... студент. Цей студент дуже розумн... На перерві він їсть червон... яблуко.</p>

Література

1. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна : книга для студента. – 2-ге вид., випр. і доп. / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014.- 104с.
2. Українська мова. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Ukrainian_language (дата звернення 03.01.2021)